

Asia: VN/17595/2026

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi rokotuksista ja tartuntatautien ilmoittamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1 § Kansallisen rokotusohjelman rokotteet ja rokotukset

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) pitää kansalliseen rokotusohjelman valittuja rokotteita ja rokotuksia koskevaa sääntelyä perusteltuna. Yhdistyksen mielestä on tärkeää, että rokotteiden saatavuus on yhdenvertaista kaikissa rokotuksia toteuttavissa rekisteröidyissä terveydenhuollon yksiköissä.

2 § Riskiperusteisesti annettavat kansallisen rokotusohjelman rokotteet

LPY kannattaa sitä, että THL määrittelee lääketieteelliseen tutkimusnäyttöön perustuen käytettävät rokotteet ja niiden käyttöaiheet. Riskiperusteisten rokotusten toteutuksen arvioinnissa on otettava huomioon ajantasaisesti rokotuksilla saavutettava yksilö- ja väestötason terveyshyöty sekä rokotteiden tutkittu vaikuttavuus eri ikä- ja riskiryhmissä.

Yhdistys pitää tärkeänä, että kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvien riskiperusteisten rokotteiden saatavuus ja hankintamahdollisuudet ovat yhdenvertaiset riippumatta siitä, tuotetaanko palvelu julkisessa vai yksityisessä terveydenhuollossa. Yksityisillä terveydenhuollon palveluntuottajilla on oltava mahdollisuus hankkia tartuntatautilain mukaiset rokotteet tarkoituksenmukaisella tavalla vastaavin periaattein kuin julkisessa terveydenhuollossa. Tämä tukisi rokotusten yhdenvertaista saatavuutta, kansallisen rokotusohjelman toteutumista sekä tarkoituksenmukaista työnjakoa eri palveluntuottajien välillä.

3 § Rokotukset Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa

-

4 § Rokotukset korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa

LPY kannattaa sitä, että korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa tarjottavat rokotukset määritellään asetuksessa nykyistä selkeämmin.

Jatkovalmistelussa selvennettävä sitä, merkitseekö säännös Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle uusia tai nykyistä laajempia velvollisuuksia esimerkiksi opiskelijoiden rokotussuojan selvittämisessä, rokotusten tarjoamisessa, opiskelijoille annettavassa neuvonnassa tai rokotteiden hankinta- ja jakelujärjestelyissä. Asetuksessa on täsmennettävä myös sitä, missä laajuudessa YTHS:n edellytetään selvittävän opiskelijan aikaisempi rokotussuoja ja aktiivisesti kutsuvan opiskelijoita rokotuksiin.

5 § Rokottaminen

Toimintayksiköissä tehtävien rokotusten suunnittelu, toteutus ja vastuut on kuvattava selkeästi. Suunnitelmassa on määriteltävä kunkin terveydenhuollon ammattihenkilön tehtävät, vastuut ja toimivaltuudet. Kaikilta rokotuspalveluja tarjoavilta tahoilta (myös apteekit) on edellytettävä vastaavaa lupakäytäntöä kuin terveydenhuollon palveluntuottajilta.

Terveydenhuollon ammattiin opiskelevan käytännön rokotustoimintaan osallistumisen edellyttämä osaamistaso on määriteltävä selkeästi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista ja varmistamisesta vastaa terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka johdon ja valvonnan alaisena opiskelija osallistuu rokotustoimintaan. Rokotustoimintaan osallistuvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden on ylläpidettävä ja kehitettävä rokottamiseen liittyvää osaamistaan siten, että ammattitaito vastaa kulloinkin voimassa olevia vaatimuksia ja suosituksia.

Terveydenhuollon toimintayksiköiden ulkopuolella toteutettavien rokotusten on perustuttava ennakolta laadittuun suunnitelmaan, jossa rokottamisen turvallisuus sekä tarvittava ensiapuvalmius ja mahdollisuus lääketieteelliseen konsultaatioon saatavilla.

6 § Rokotusta koskevien tietojen merkitseminen potilasasiakirjoihin

Rokotustiedot on kirjattava ajantasaisesti ja yhdenmukaisesti potilasasiakirjoihin sekä tallennettava Kanta-palveluihin siten, että ne ovat sieltä muiden terveydenhuollon toimijoiden ja henkilön itsensä luotettavasti saatavilla riippumatta siitä, missä rokotus on annettu.

Rokotusmerkintöihin on sisällytettävä rokotteen antamiseen liittyvien perustietojen lisäksi tiedot merkittävistä rokotuksen jälkeisistä haitta- tai sivuvaikutuksista silloin, kun tällaisia tietoja on kirjattu terveydenhuollossa.

LPY:n mielestä on tärkeää, että rokotustiedot muodostavat valtakunnallisesti yhtenäisen kokonaisuuden, jonka perusteella voidaan luotettavasti arvioida henkilön rokotushistoriaa, rokotussuojan ajantasaisuutta sekä rokotuksiin mahdollisesti liittyviä haittatapahtumia.

7 § Harvinaiset rokotteet, vasta-aineet ja tutkimusaineet

Harvinaisten rokotteiden saatavuuden, jakelun ja käyttöohjeiden on oltava valtakunnallisesti yhdenmukaisia. Myös yksityisten terveydenhuollon palveluntuottajien on saatava kyseisiä rokotteita sekä asiantuntijaohjeet rokotusten toteuttamiseen viivytyksettä silloin, kun ne osallistuvat potilaan hoitoon tai epidemiatilanteen hallintaan.

8 § Lääkäriin ja hammaslääkäriin ilmoitus yleisvaarallisesta tartuntataudista

LPY:n mielestä tartuntatauti-ilmoitusten käsittelyssä ja tiedonvälityksessä on hyödynnettävä nykyistä enemmän automaatiota sekä jo olemassa olevia kansallisia tietovarantoja ja tietojärjestelmiä.

Ilmoitusmenettelyjen on oltava sujuvia ja mahdollisimman hyvin integroituna terveydenhuollon käytössä oleviin potilastietojärjestelmiin. Tämä vähentäisi terveydenhuollon ammattihenkilöiden hallinnollista työtä, parantaisi tietojen yhdenmukaisuutta ja laatua sekä vähentäisi manuaaliseen tiedonsyöttöön liittyvien virheiden riskiä. Automatisoidut ja yhteensopivat tiedonsiirtoratkaisut tukevat tartuntatautien seurantaan, mahdollistavat nopeamman tiedon välittymisen sekä edistävät tehokasta infektioiden torjuntaa ja epidemiologista seurantaan.

9 § Laboratorion tartuntatauti-ilmoitus yleisvaarallisesta tartuntataudista ja siihen liitettävät mikrobikannat tai näytteet

Laboratorioilmoitusten, mikrobikantojen ja näytteiden toimittamisen menettelyjen on oltava valtakunnallisesti yhdenmukaiset ja teknisesti mahdollisimman automatisoidut. Asetuksessa on täsmennettävä, kuka vastaa näytteiden käsittelystä, pakkauksesta ja kuljetuksesta aiheutuvista kustannuksista.

10 § Voimaantulo

LPY esittää asetuksen voimaantulolle riittävää siirtymäaikaa, jotta palveluntuottajat ehtivät huolehtia henkilöstön perehdyttämisestä ja kouluttamisesta. Kansalliselta tasolta tarvitaan asetuksen soveltamisesta yhdenmukaiset ja selkeät ohjeet.

Kansalliseen rokotushjelmaan, rokotusten toteuttamiseen, kirjaamiskäytäntöihin, tiedonsiirtoon ja raportointivelvoitteisiin liittyvät muutokset on ajoitettava ajankohtaan, jolloin niiden käyttöönotto voidaan toteuttaa hallitusti ilman vaikutuksia rokotustoiminnan sujuvuuteen tai rokotuskattavuuteen.

Muita kommentteja

LPY:n mielestä asetuksen taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia on perusteltua arvioida esitettyä tarkemmin. Yhdistys muistuttaa, että rokotustoiminta edellyttää muun muassa henkilöstön koulutusta, ja osaamisen varmistamista, vastuulääkärijärjestelyjä, asianmukaisia tiloja, tietojärjestelmiä, kylmäketjua, ensiapuvalmiutta, vakuutuksia ja valvontaa. Näistä syntyy kustannuksia riippumatta siitä, missä rokotukset toteutetaan.

LPY kannattaa rokotuskattavuuden parantamista. Potilaan on voitava aina luottaa siihen, että terveydenhuollon palvelun turvallisuus ja laatu ovat yhdenmukaisia kaikissa rokotuksia antavissa toimipisteissä.

Partanen Ismo
Lääkäripalveluyritykset ry